

Semesterplan for 2018

Kandidat-sidefag

Indholdsfortegnelse

SEMESTERPLAN FOR 7. SEMESTER SIDEFAG KANDIDATUDDANNELSEN	2
KOGNITIONSPSYKOLOGI – COGNITIVE PSYCHOLOGY (10 ECTS).....	6
UDVIKLINGSPSYKOLOGI – DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY (10 ECTS)	14
PÆDAGOGISK PSYKOLOGI (EDUCATIONAL PSYCHOLOGY) 10 ECTS.....	25

Semesterplan for 7. semester sidefag kandidatuddannelsen

Version og dato: 1.0 as of July 02, 2018

Skole: Skolen for Musik, musikterapi, Psykologi, Art, Kommunikation og Teknologi (MPACT)

Studienævn: Psykologi

Studieordning: : [For bachelor- og kandidat-sidefag i psykologi, september 2018](#)

Ankerlærer: Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk)

Kursusmoduler: Semestret omfatter tre obligatoriske fag: Kognitionspsykologi (10 ETCS), Udviklingspsykologi (10 ETCS) og Pædagogisk psykologi (10 ETCS).

Faglig progression og kompetencer: Semestret indeholder tre kursusmoduler: Kurset *kognitionspsykologi* behandler kognition, som består af perception, hukommelse, problemløsning, sprog, kreativitet og andre beslægtede felter. I kurset *udviklingspsykologi* anlægges der et udviklingsmæssigt perspektiv hvor disse og andre af menneskers kognitive og sociale færdigheder belyses ud fra studier af bl.a. børn. Det er imidlertid ikke begrænset til barndommen men omhandler også menneskelig udvikling livet igennem. Kurset *pædagogisk psykologi* introducerer til psykologiens anvendte discipliner.

Semesterets organisering og forløb: De tre kurser bliver som forelæsninger og seminarer. De tre kurser afvikles parallelt. I løbet af semestret vil der planlægges midtvejs- og slutevaluering, hvor det er muligt at tilkendegive tanker omkring læring, opbygning, proces etc.

Øvrig undervisning:

Midtvejsevaluering: 2 t.

Slutevaluering: 2 t.

(se skema)

Kollektiv feedback: Kollektiv feedback på skriftlige opgaver (ikke projekt og synopsis) - typisk i forb. m. evalueringen, hvis muligt.

Individuel feedback: Individuel feedback på skriftlige opgaver, som er bedømt til 00 eller derunder – henvendelse til studiesekretariatet (annette@hum.aau.dk)

Konferencer: 6 t.

(se skema) En endagskonference inden for det psykoterapeutiske område arrangeret af Ole

Michael Spaten, som vi opfordrer alle studerende til at deltage i. Program følger på Moodle.

4 t.

Åben konference v. Constantine Sedikides.

"Forelæsninger i hverdagspsykologiens socialpsykologi"

Gæsteforelæsning:

3 t.

"Legeterapi og undersøgelser af børn ved hjælp af legen" v. Chelina Dybdal

Forventninger om arbejdsfordeling: Der er 32-38 forelæsningstimer pr kursus, som ofte bliver lagt som enten 2 eller 4 timers blokke. Derudover er der 4 til 5 seminargange/øvelser pr modul hvor man mødes 2 timer og har mulighed for at diskutere emner fra forelæsningerne eller pensum med deltagelse af en underviser. Der er ca. 1000 siders pensum pr modul, så semesteret kan hurtigt føles læsetungt, og det anbefales at man planlægger i overensstemmelse med dette.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning:

Ankerlærer:

Carolyn Demuth: cdemuth@hum.aau.dk

Koordinator, Kognitionspsykologi:

Tia Hansen: tia@hum.aau.dk

Koordinator, Udviklingspsykologi:

Patrick K. Bender: pbender@hum.aau.dk

Koordinator, Pædagogisk psykologi:

Noomi Matthiesen: noomi@hum.aau.dk

Sekretariat:

Lis Kragh (studienævn): lis@hum.aau.dk

Annette Christensen (eksamen): annette@hum.aau.dk

Elsebeth Bækgaard (skema): elsebeth@hum.aau.dk

Andrea Dosenrode (dispensation/merit): ad@hum.aau.dk

Semesterbeskrivelse

Dette semester introducerer tre centrale almenpsykologiske discipliner: kognitionspsykologi, udviklingspsykologi og pædagogisk psykologi. Her rejses både grundteoretiske og praktiske eller anvendelsesorienterede spørgsmål og teorier, så som hvordan vi opfatter vores omverden, hvordan vi husker eller glemmer ting, hvordan børn udvikler sig. Pædagogisk psykologi beskæftiger sig med de psykologiske aspekter af praksis, hvor der foregår udvikling, uddannelse og læring.

Kognitionspsykologi – Cognitive Psychology (10 ECTS)

Stads: HNBKT0011D

Modulansvarlig: Tia Hansen (tia@hum.aau.dk)

Type og sprog: Kursusmodul, på dansk og engelsk

Omfang og forventning: Kognitionspsykologien undersøger, hvordan mennesker erkender verden, herunder sig selv i den. Fagets genstandsområde er de almene processer, som realiserer perception, hukommelse og tænkning, hvilket gør kognitionspsykologi til nødvendig baggrundsviden i andre områder af psykologien. Studiet af kognitive processer har en lang forhistorie. Oldtidens filosoffer interesserede sig for bevidsthedsindholdet og dets relation til den ydre verden, og da videnskabelige studier af psykologi begyndte i slutningen af 1800-tallet, var emnerne hukommelse og forholdet mellem sansning og bevidsthedsindhold. I international psykologi blev indlæringspsykologi (behaviourisme) der på den dominerende tilgang i et halvt århundrede, men omkring 1970erne overtog forståelser med vægt på kognitive processer denne rolle. Herfra har kognitionspsykologien udviklet sig i mange retninger, hvoraf kurset bl.a. tematiserer økologisk validitet og anvendelsesperspektiver. Kognitionspsykologiens teorier er ofte "små" teorier, dvs. vedrører et afgrænset fænomenområde, og de bygger på omfattende empirisk undersøgelse. Et væsentligt mål med kurset er, at de studerende lærer denne type belæg og argumentation at kende.

Forelæseren *gennemgår* ikke pensum, men skitserer hovedlinjer og centrale spørgsmål, teorier og undersøgelser inden for emnet. De studerende inddrages med eksempler, øvelser og diskussioner. For otte af de seksten forelæsninger eksperimenteres i år med et fire-timers format, hvor de to ekstra timer er til studerendes aktive erfaring med stoffet. Øvelsernes form vil variere, fx kildefrem læggelse, selvobservation, udvidede demonstrationer og/eller små eksperimenter. Nogle af disse vil kræve forarbejde, som der instrueres i under tidligere forelæsning. Det anbefales desuden at anvende grundbogens studiestøttende spørgsmål og demonstrationer under læsningen.

Deltagere: Sidefagsstuderende samt 3. semester psykologi

Antal seminarhold: 0

Der er ikke tilknyttet seminarer, men i stedet øvelser indbygget i forelæsninger.

Prøveform: 72 timers prøve. De studerende stilles et antal spørgsmål og bruger besvarelsen af dem til at dokumentere indfrielse af Studieordningens mål for faget – se disse. Besvarelse vil kræve, at man har tilgængeligt sig både tekstbogen og primærkilderne.

Antal forelæsninger (og navn på underviseren): Kurset indeholder 16 forelæsninger (halvdelen med øvelser) og afvikles tirsdage fra september til november. Tematisk opdeling se skema nedenfor.

Undervisere: Tia Hansen (tia@hum.aau.dk) (kursusleder), Nikita Kharlamov (nikita@hum.aau.dk), Jørn Ry Hansen (ryhansen@hum.aau.dk), Manuel de la Mata Benítez (mluis@us.es), Patrick Bender, Charlotte Glintborg (cgl@hum.aau.dk), Ane S. Thomsen (antes@hum.aau.dk) & Pernille Sejer Donau (pdonau@hum.aau.dk)

#	Dato	Ca. tid	Tema	Forelæser
1			Introduktion til kognitionspsykologien	Nikita Kharlamov
2			Introduktion til perception	Jørn Ry Hansen
3			The Sevilla Human Activity Approach	Manuel de la Mata
4			Introd. til opmærksomhed og bevidsthed	Nikita Kharlamov
5			Indlæringspsykologi + øvelser	Patrick Bender
6			Økologisk perc. psykologi + øvelser	Jørn Ry Hansen
7			Opmærksomhed/perc. i aktivitet + øvelser	Nikita Kharlamov
8			Introduktion til hukommelse	Tia Hansen
9			Meta og strategier	Pernille S. Donau
10			Erindring + øvelser	Tia Hansen
11			Generel viden + øvelser	Charlotte Glintborg
12			Problemløsning og kreativitet	Charlotte Glintborg
13			Introduktion til sprog, især neurologisk	Jørn Ry Hansen
14			Sprog i anvendelse + øvelser	Jørn Ry Hansen
15			Vurdering og beslutning + øvelser	Ane S. Thomsen
16			Videre perspektiver + øvelser	Tia Hansen

1. forelæsning: Introduktion til kognitionspsykologien

v/ Nikita Kharlamov

Hvad er kognition, og hvad er kognitionspsykologi? Introducerer fagets genstand, historie, tilgange og metoder samt kursets indhold og eksamen.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 1. Sternberg (1999). Galotti (1999) udskiftes evt. Evt. følger mere intro til hypotesetestende metoder.

2. forelæsning: Introduktion til perception

v/ Jørn Ry Hansen

Introducerer subdisciplinen perception med fokus på visuel perception og sprogperception.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 2.

3. forelæsning: The Sevilla Human Activity approach to cognition

v/ Manuel de la Mata Benitéz

Sevilla Human Activity tilgangen har teoretisk afsæt i virksomheds- og socialkulturel teori og integrerer kognitive begreber, klassiske empiriske metoder og anvendt-psykologiske problemstillinger. Forelæsningen afholdes på engelsk, da forelæseren er spansk, og han forstår ikke dansk.

Litteratur: de la Mata et al. (2015). Santamaría og de la Mata (2012).

4. forelæsning: Introduktion til opmærksomhed og bevidsthed

v/ Nikita Kharlamov

Forelæsningen præsenterer opmærksomhedens begrænsede og selektive karakter, dens rolle i den menneskelige erfaring af verden og dens forhold til adfærd. Opmærksomheds funktionelle struktur diskuteres i forhold til Posners klassiske skelnen mellem vakthed, orientering og kontrol. Vi skal også diskutere det vanskeligt indfangelige begreb bevidsthed og dets forhold til perception og opmærksomhed. Forelæsningen afholdes på engelsk, da forelæseren er russisk, men han forstår dansk.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 3.

5. forelæsning – med øvelser: Indlæringspsykologi

v/ Patrick Bender

Med afsæt i behaviourismen præsenteres nogle grundbegreber om adfærd og indlæring, som eksemplificeres med nogle centrale studier. Desuden øvelser.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 7. Hock (1999). Evt. + originalartikel med behaviouristisk empiri.

6. forelæsning – med øvelser: Den økologiske tilgang til perception

v/ Jørn Ry Hansen

Den økologiske tilgang til perception, foreslået af James J. Gibson, præsenteres og illustreres med et konkret studie. Desuden øvelser.

Litteratur: Gibson (1979). Gibson et al. (1955).

7. forelæsning – med øvelser: Opmærksomhed og perception i den virkelige verdens aktiviteter og miljøer

v/ Nikita Kharlamov

Hvordan fungerer opmærksomhed og perception uden for laboratoriet? Forelæsningen integrerer materialet om økologisk perception, opmærksomhed og aktivitet. Vi vil overveje, hvordan en almindelig dagligdags opgave som at lave en kop te udføres, og hvilke typer bias og problemer, mennesker oplever med at lære og huske sine omgivelser. Vi vil også se på kedsomhed og konsekvenserne af sindsvandring og opmærksomhedstab.

Litteratur: Eastwood, Frischen, Fenske og Smilek (2012). Land, Mennie og Rusted (1999). Mishra og Mishra (2010).

8. forelæsning: Introduktion til hukommelse

v/ Tia Hansen

Hvad er hukommelse egentlig – hvad vil det sige at huske noget? Forelæsningen introducerer subdisciplinen hukommelse og de klassiske modeller for forskellige typer hukommelse.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 4 og 5.

9. forelæsning: Meta- og anvendt hukommelse

v/ Pernille Sejer Donau

Hvordan og hvor godt forstår vi vores hukommelse? Forelæsningen introducerer til metakognition og strategier for at huske.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), uddrag af kap 8 + 13 (sidetal følger), i alt ca. 50 sider.

10. forelæsning – med øvelser: Erindring

v/ Tia Hansen

Bevidst erindring af tidligere oplevelser er en menneskelig evne, som anvendes i mange sammenhænge, herunder de fleste terapiretninger. Men hvordan fungerer denne hukommelsesform egentlig? Forelæsningen gennemgår og eksemplificerer centrale problemstillinger og teorier, og vi diskuterer anvendelsesimplikationer.

Litteratur: Brown & Kulik (1977). Talarico & Rubin (2003). Hyman & Kleinknecht (1999).

11. forelæsning – med øvelser: Generel viden

v/ Charlotte Glintborg

Forelæsningen introducerer teorier om strukturen i vores generelle viden, med særligt fokus på kategorisering og kontekst. Desuden øvelser.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 8. Bransford & Johnson (1972). Rosch (1978).

12. forelæsning: Problemløsning og kreativitet

v/ Charlotte Glintborg

Problemløsning er et klassisk område af kognitionspsykologien. I forelæsningen vil vi se nærmere på dette og på dets kobling til kreativitet.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 11. Christensen & Schunn (2005). Sternberg (2006).

13. forelæsning: Introduktion til sprogs neuropsykologiske implementering

v/ Jørn Ry Hansen

Forelæsningen ser dels på sprogsystemets komponenter og deres interaktion, dels mere specifikt på retrieval af lemmer og ord, ligesom der kommer ind på begivenheds-skemaers rolle i denne forbindelse.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 9 og 10. Levelt, Roelofs og Meyer (1999).

14. forelæsning – med øvelser: Sprog fortsat samt anvendte perspektiver

v/ Jørn Ry Hansen

Forelæsningen afrunder om sprogets implementering og anskuer derpå sprog fra et par anvendte perspektiver. Desuden øvelser.

Litteratur: McRae, Hare, Elman og Ferretti (2005). Danziger og Ward (2010). Fausey, Long, Inamori og Boroditsky (2010). Madigan, Johnson og Linton (1995).

15. forelæsning – med øvelser: Vurdering og beslutninger

v/ Ane Søndergaard Thomsen

Hvordan tager vi beslutninger? Hvorfor vælger vi, som vi gør? Er vi rationelle væsner? Spørgsmålet er måske snarere, hvordan vi formår at være rationelle trods alt. Forelæsningen introducerer til kognitionspsykologisk forståelse af (rationel) tænkning og diskuterer bias-forskning i klassisk og nyere perspektiv.

Litteratur: Matlin & Farmer (2017), kapitel 12. Tversky & Kahneman (1973). Hertwig & Gigerenzer (1999).

16. forelæsning – med øvelser: Mennesker, andre dyr og videre perspektiver

v/ Tia Hansen

Komparativ psykologi undersøger dyrs adfærd og psyke og sammenligner med menneskers, ofte knyttet

til kognitiv og udviklingspsykologisk grundforskning. Antropozoologi undersøger interaktioner mellem mennesker og andre dyr, ofte knyttet til klinisk psykologi. Forelæsningsen introducerer disse perspektiver samt eksemplificerer, hvordan forskning i kognitive processer belyser klinisk-psykologiske problemstillinger. Desuden handler forelæsningsen om belæg og eksamen – med øvelser.

Litteratur: Herrmann et al (2007). Nagasawa et al. (2015). MacLean & Hare (2015). Beetz et al (2012). Yovel et al (2014). Koban et al. (2017).

Samlet pensumliste:

Litteraturen består af ca. 1000 sider. Heraf udgør en relativt let tilgængelig lærebog (Matlin & Farmer, 2017) ca. 560 sider, mens resten overvejende er primærkilder til eksemplificering af et centralt spørgsmål, en klassisk metode, en særligt perspektiv osv. Spørg gerne forelæserne om forslag til videre læsning.

Beetz, A., Uvnäs-Moberg, K., Julius, H., & Kotrschal, K. (2012). Psychosocial and psychophysiological effects of human-animal interactions: The possible role of oxytocin. *Frontiers in Psychology*, 3. doi: 10.3389/fpsyg.2012.00234 [15 sider]

Bransford, J.D., & Johnson, M.K. (1972). Contextual prerequisites for understanding: Some investigations of comprehension and recall. *Journal of Learning and Verbal Behavior*, 11(6), 717-727 [10 sider]

Brown, R., & Kulik, J. (1977). Flashbulb memories. *Cognition*, 5, 73-99. [27 sider]

Christensen, B. T., & Schunn, C. D. (2005). Spontaneous access and analogical incubation effects. *Creativity Research Journal* 17(2/3), 207-220.

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.81.7618&rep=rep1&type=pdf#page=89> [14 sider]

Danziger, S., & Ward, R. (2010). Language changes implicit associations between ethnic groups and evaluation in bilinguals. *Psychological Science*, 21(6), 799-800. doi: 10.1177/0956797610371344 [2 sider]

de la Mata, M. L., Santamaría, A., Hansen, T. G. B., & Ruiz, L. (2015) Earliest autobiographical memories in college students from three countries: Towards a situated view. *Memory Studies*, 8(2), 151-168. [18 sider]

Eastwood, J. D., Frischen, A., Fenske, M. J., & Smilek, D. (2012). The unengaged mind: Defining boredom in terms of attention. *Perspectives on Psychological Science*, 7, 482-495.

DOI: 10.1177/1745691612456044 [14 sider, hentes via AUB]

Fausey, C.M., Long, B.L., Inamori, A., & Boroditsky, L. (2010). Constructing agency: The role of language. *Frontiers in Psychology*, 1:162. doi: <http://dx.doi.org/10.3389/fpsyg.2010.00162> [11 sider]

Galotti, K. M. (1999). *Cognitive psychology in and out of the laboratory* (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth. [Uddrag: Paradigms of cognitive psychology, pp. 28-34 = 7 sider].

- Gibson, J. J. (1979). *The ecological approach to visual perception*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum. [Uddrag: kap. 8 & 14 (pp. 127-143 & 238-262) = 42 sider].
- Herrmann, E., Call, J., Hernández-Lloreda, M. V., Hare, B., & Tomasello, M. (2007). Humans have evolved specialized skills of social cognition: The cultural intelligence hypothesis. *Science* 317(5843), 1360-1366. [7 sider]. http://www.eva.mpg.de/psycho/pdf/Publications_2007_PDF/Humans_have_evolved_07.pdf
- Hertwig, R. & Gigerenzer, G. (1999). The 'conjunction fallacy' revisited: how intelligent inferences look like reasoning errors. *Journal of Behavioral Decision Making*, 12, 275-305. [31 sider]
- Hock, R. R. (1999). *Forty studies that changed psychology. Explorations into the history of psychological research* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. [Uddrag om Watson og Skinner, pp. 69-82 = 14 sider].
- Hyman, I. E., Jr. & Kleinknecht, E. E. (1999). False childhood memories. Research, theory, applications. In L. M. Williams & V. L. Banyard (Eds.), *Trauma & memory* (pp. 175-188). London: Sage. [14 sider]
- Koban, L., Schneider, R., Ashar, Y. K., Andrews-Hanna, J. R., Landy, L., Moscovitch, D. A., . . . Arch, J. J. (2017). Social Anxiety is Characterized by Biased Learning About Performance and the Self. *Emotion*, No Pagination Specified. doi: 10.1037/emo0000296 [12 sider]
- Land, M., Mennie, N., & Rusted, J. (1999). The roles of vision and eye movements in the control of activities of daily living. *Perception*, 28, 1311-1328.
DOI: 10.1068/p2935 [18 sider, hentes via AUB]
- Levelt, W. J. M., Roelofs, A., & Meyer, A. S. (1999). A theory of lexical access in speech production. *Behavioral and Brain Sciences* 22(1), 1-15. [15 sider].
- MacLean, E. L., & Hare, B. (2015). Dogs hijack the human bonding pathway. *Science*, 348(6232), 280-281. <http://www.sciencemag.org/content/348/6232/280.full> [2 sider]
- Madigan, R., Johnson, S., & Linton, P. (1995). The language of psychology: APA style as epistemology. *American Psychologist*, 50(6), 428-436. <http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.50.6.428> [9 sider]
- Matlin, M. W., & Farmer, T. A. (2017). *Cognition* (9th ed). NY: Wiley. [Alle kapitler undtagen dele af kapitel 6 og 13 = i alt ca. 560 sider].
- McRae, K., Hare, M., Elman, J. L., & Ferretti, T. (2005). A basis for generating expectancies for verbs and nouns. *Memory & Cognition* 33(7), 1174-1184. [11 sider].
http://download.springer.com/static/pdf/954/art%253A10.3758%252FBF03193221.pdf?auth66=1400850094_7d617e656abadf74ac4a3c97e58cd312&ext=.pdf
- Mishra, A., & Mishra, H. (2010). Border bias: The belief that state borders can protect against disasters. *Psychological Science*, 21, 1582-1586.
doi: 10.1177/0956797610385950 [5 sider, hentes via AUB]

- Nagasawa, M., et al. (2015). Oxytocin-gaze positive loop and the coevolution of human-dog bonds. *Science*, 348(6232), 333-336. <http://www.sciencemag.org/content/348/6232/333.full> [3 sider]
- Rosch, E. (1978). Principles of categorization. In E. Rosch & B. B. Lloyd (Eds.), *Cognition and categorization* (pp. 27-48). Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. [Online: http://www.tamaraberg.com/teaching/Fall_13/papers/Cognition&Categorization.pdf] [22 sider]
- Santamaría, A., & de la Mata, M. (2012) An empirical study into the structure and regulation of instructional interactions in literacy practices. *Literacy Research and Instruction*, 51(1), 48-67. [Hentes via AuB på 10.1080/19388071.2011.556772] [20 sider]
- Sternberg, R. J. (1999). *Cognitive psychology* (2nd ed.). Orlando, USA: Harcourt Brace. [Uddrag om metoder: pp. 13-20 = 8 sider].
- Sternberg, R. J. (2006). The nature of creativity. *Creativity Research Journal*, 18(1), 87–98. [12 sider]
- Talarico, J. M., & Rubin, D. C. (2003). Confidence, not consistency, characterizes flashbulb memories. *Psychological Science*, 14, 455-461. [7 sider]
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1973). Availability: A heuristic for judging frequency and probability. *Cognitive Psychology*, 5(2), 207-232. doi: [https://doi.org/10.1016/0010-0285\(73\)90033-9](https://doi.org/10.1016/0010-0285(73)90033-9) [26 sider]
- Yovel, I., Mor, N., & Shakarov, H. (2014). Examination of the core cognitive components of Cognitive Behavioral Therapy and Acceptance and Commitment Therapy: An analogue investigation. *Behavior Therapy*, 45(4), 482-494. <http://dx.doi.org/10.1016/j.beth.2014.02.007>. [13 sider]

Samlet pensum: Ca. 1000 sider.

Der er p.t. ca. 969 sider. De sidste ca. 30 sider er til forelæsning 1 og/eller 4, subsidiært 10.

Modultitel, ECTS-angivelse:

Udviklingspsykologi – Developmental Psychology (10 ECTS)

Stadskode: HNBKT0012D

Modulansvarlig:

- Patrick K. Bender (pbender@hum.aau.dk)

Undervisere: Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk), Hanne Bruun Søndergaard Knudsen (hannebsk@hum.aau.dk), Kristine Kahr Nilsson (kkn@hum.aau.dk), Peter Krøjgaard (peter@psy.au.dk), Pernille Sejer Donau (pdonau@hum.aau.dk), Patrick K. Bender (pbender@hum.aau.dk)

Type og sprog:

Kursusmodul, på dansk og engelsk

Mål:

Kurset uddyber væsentlige emner i udviklingspsykologien - også kaldet menneskets ontogenese - med fokus på individets biologiske, socio-emotionelle og kognitive udvikling. Den studerende præsenteres for klassiske og nyere teoretiske og metodiske tilgange til forståelse af menneskers udvikling. Kompetencemålene for kurset er: a) at kunne identificere de væsentlige perioder i spædbørnsudviklingen, småbørnsudviklingen, udviklingen i skolealderen, ungdomsudviklingen og tillige i den livslange udvikling, b) at kunne identificere, redegøre for og kritisk diskutere centrale udviklingspsykologiske temaer og problemstillinger, og c) demonstrere indsigt i de forskellige udviklingspsykologiske forklaringsmodeller og i debatten om arv og miljø.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Modulet omfatter centrale teorier og forskningsresultater om menneskets kognitive og socio-emotionelle udvikling på ontogenetisk plan og de dertil knyttede videnskabelige psykologiske begreber i videnskabshistorisk belysning.

Kurset bygger på viden og indsigt fra personlighedspsykologi og kognitionspsykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Kurset består af i alt 19 forelæsninger af to lektioner og tilhørende seminarhold. 10 ECTS
10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
<i>19 forelæsninger à 2 timer</i>	<i>38</i>
<i>5 seminargange à 2 timer</i>	<i>10</i>
<i>Læsning og forberedelse</i>	<i>195</i>
<i>Eksamen</i>	<i>27</i>

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 19 x 2 timer

Antal forelæsningshold: 1
Antal seminar timer: 5 x 2 timer
Antal seminarhold: 1 Der er ikke tilknyttet seminarer, men i stedet øvelser indbygget i forelæsninger.
Deltagere: Sidefagsstuderende samt 3. semester
Antal forelæsninger (og navn på underviseren): Kurset består af i alt 19 forelæsningsgange à 2 lektioner, hvor der hver forelæsningsgang vil blive introduceret og diskuteret ét eller flere centrale teorier, begreber og emner i udviklingspsykologien.
Eksamen 72 timers prøve. De studerende stilles et antal spørgsmål og bruger besvarelsen af dem til at dokumentere indfrielse af Studieordningens mål for faget – se disse. Besvarelse vil kræve, at man har tilegnet sig både tekstbogen og primærkilderne.

Nr.	Dato	Tid	Varighed	Titel	Forelæser
1.			2 timer	Introduktion til udviklingspsykologi	Patrick Bender
2.			2 timer	Sensitive perioder I: Den prænatale udvikling	Kristine Kahr Nilsson
3.			2 timer	Sensitive perioder II: Den tidlige barndom	Kristine Kahr Nilsson
			2 timer	1. seminar	Pernille Sejer Donau
4.			2 timer	Culture and development	Carolin Demuth
5.			2 timer	Attachment	Carolin Demuth
6.			2 timer	Kognitiv udvikling og udvikling af episodisk hukommelse I	Peter Krøjgaard
7.			2 timer	Kognitiv udvikling og udvikling af episodisk hukommelse II	Peter Krøjgaard
8.			2 timer	Language development	Carolin Demuth
9.			2 timer	Sprog og kommunikation	Hanne Bruun Søndergaard Knudsen
10.			2 timer	Matematisk kognition	Pernille Sejer Donau
			2 timer	2. seminar	Pernille Sejer Donau
11.			2 timer	Socialkognition i udviklingsperspektiv: Tidlig barndom: Theory of Mind	Carolin Demuth
12.			2 timer	Theory of Mind	Patrick Bender
13.			2 timer	Emotion Understanding	Patrick Bender
			2 timer	3. seminar	Patrick Bender
14.			2 timer	Leg og læring	Hanne Bruun Søndergaard Knudsen
15.			2 timer	Emotion Regulation	Patrick Bender
16.			2 timer	Sensitive perioder III: Ungdomsårene	Kristine Kahr Nilsson
			2 timer	4. seminar	Kristine Kahr Nilsson
17.			2 timer	Identity	Carolin Demuth
18.			2 timer	Young adulthood and Mid-age	Carolin Demuth
19.			2 timer	Old age	Carolin Demuth
			2 timer	5. seminar	Pernille Sejer Donau

1. Forelæsning: Introduktion til udviklingspsykologi

v/Patrick Bender

Beskrivelse: Denne forelæsning er en generel introduktion til udvalgte traditionelle teorier, begreber og paradigmer inden for udviklingspsykologien.

Litteratur:

Berk (2013) kapitel 1 og 2

2. Forelæsning: Sensitive perioder I: Den prænatale udvikling

v/Kristine Kahr Nilsson

Denne forelæsning vil præsentere de forskellige stadier i den prænatale udvikling. Endvidere vil betydningen af den prænatale udvikling for den videre livsforløb diskuteres ud fra forskellige forskningsresultater.

Litteratur:

Berk (2013) Kapitel 3, side 88-118

Laplante, Brunet, Schmitz, Ciampi, & King (2008)

3. Forelæsning: Sensitive perioder II: Den tidlige barndom

v/Kristine Kahr Nilsson

Med afsæt i deprivationsstudier samt forskning i epigenetik vil det diskuteres hvorvidt de første leveår kan ansues som en særligt sensitiv periode med afgørende betydning for det senere livsforløb.

Litteratur:

Berens & Nelson (2015).

Nelson et al. (2007)

Fox, Levitt, & Nelson (2010).

4. Forelæsning: Culture and development (afholdes på engelsk)

v/Carolin Demuth

The lecture addresses the crucial role of culture in understanding human development. Children develop through participation in every day practices, which in turn have socio-historically evolved within specific societal structures. Particularly, the lecture will discuss how childrearing practices are inseparably intertwined with cultural ideologies of good child care and how children are socialized towards cultural understandings of self and self-in-relation-to the world.

Litteratur:

Demuth (2013)

Demuth (2015)

Rogoff (2003)

5. Forelæsning: Attachment (afholdes på engelsk)

v/Carolin Demuth

Attachment Theory has been one of the most influential theories in developmental psychology up until today. This lecture will give a general introduction to attachment theory and major empirical findings. It will further discuss the socialization of emotion regulation and attachment from a cultural perspective.

Litteratur:

Berk (2013) kapitel 10, pp. 414-419 og 428-444

LeVine (2014)

Röttger-Rössler (2014)

6. + 7. Forelæsning: Kognitiv udvikling og udvikling af episodisk hukommelse

v/Peter Krøjgaard

Beskrivelse: Forelæsningen tager udgangspunkt i en redegørelse for Piagets teori om barnets udvikling af objektpermanens, der i mange henseender er repræsentativ for Piagets udviklingsteori generelt. Herefter præsenteres et udpluk af de mange forsøg, der har haft til hensigt at be- eller afkræfte dele af Piagets teori. Anden del vil se på børns hukommelsesmæssige udvikling med særligt fokus på børns hukommelse for konkrete begivenheder. Forelæsningen vil undervejs berøre nogle af de metodiske problemstillinger, der knytter sig til udforskning af spædbørns kognition og hukommelse.

Litteratur:

Berk (2013), kapitel. 6 og 7

Haith (1998)

Spelke (1998)

8. Forelæsning: Language development I (afholdes på engelsk)

v/Carolyn Demuth

This lecture will give an introduction to typical language development in early childhood. We will cover the main theories of language development as well as the different aspects of language development. Besides cognitive-behavioral theories we will discuss how ethnomethodologically informed studies extend the boundaries of traditional language acquisition research by conceptualizing language acquisition first and foremost as a social-discursive practice.

Litteratur:

Berk (2013) kapitel 9

Forrester & Cherington (2009)

9. Forelæsning: Sprog og kommunikation

v/ Hanne Bruun Søndergaard Knudsen

Forelæsningen koncentrerer omkring en kortlægning af det typiske forløb i børns sprogudvikling. Samtidig vil der blive givet eksempler på afvigende sprogudvikling, bl.a. hos børn med Williams syndrom, idet den afvigende sprogudvikling hos forskellige grupper af børn kan være med til at kaste lys over normaludviklingen og omvendt.

Litteratur:

Tomasello, M. (2000).

Tomasello, M. (2001).

10. Forelæsning: Matematisk kognition

v/ Pernille Sejer Donau

Forelæsningen vil fokusere på matematisk kognition, hvor modeller for matematisk tænkning og udvikling vil blive beskrevet. Herunder vil talords indflydelse på udvikling også blive diskuteret.

Litteratur:

LeFevre, Fast, Skwarchuk, Smith-Chant, Bisanz, Kamawar, & Penner-Wilger (2010)

Klein, Bahnuelller, Mann, Pixner, Kaufmann, Nuerk, & Moeller (2013).

11. Forelæsning: Socialkognition i udviklingsperspektiv: Tidlig barndom: Theory of Mind (Afholdes på engelsk)

v/Carolin Demuth

The 'Theory of Mind' (TOM) approach has gained increasing attention in developmental psychology within recent years. It addresses how children acquire an increasing awareness of an (inner) self, and an understanding of other people through perspective taking. The lecture gives an introduction to Theory of Mind and typical research designs, as well as present some of the main current debates in the field.

Litteratur:

Berk (2013) kapitel 11, pp. 448–460

Leudar & Costall (2004)

Reddy & Morris (2004)

12. forelæsning: Theory of Mind

v/Patrick Bender

Forelæsningen har fokus på børns forståelse af mentale tilstande, også kaldet Theory of Mind (ToM). Ud fra en mainstream, test-baseret forståelse af ToM, gennemgås forskning og teoretiske forklaringsmodeller, der adresserer udviklingen af denne type forståelse, dens forudsætninger og konsekvenser. Udover den berømte False Belief-test berøres der også andre milepæle og konstrukter indenfor ToM.

Litteratur:

Wellman, Cross, & Watson (2001).

Peterson, & Wellman (2018).

Berk (2013) kapitel 11, pp. 451-457

13. forelæsning: Emotion Understanding

v/Patrick Bender

Forelæsningen har fokus på børns forståelse af emotionelle tilstande, også kaldet Emotion Understanding (EU). Ud fra en mainstream, test-baseret forståelse af EU, gennemgås forskning og teoretiske forklaringsmodeller, der adresserer udviklingen af denne type forståelse, dens forudsætninger og konsekvenser. Der berøres relationer til Theory of Mind, såvel som andre emotionelle kompetencer.

Litteratur:

Pons, Harris, & de Rosnay (2004)
Bender, Pons, Harris, & de Rosnay (2011)
Berk (2013) kapitel 10

14. Forelæsning: Leg og læring

v/ Hanne Bruun Søndergaard Knudsen

Forelæsningen omhandler forholdet mellem leg og læring med særligt fokus på udvikling af eksekutive funktioner

Litteratur:

Oh, & Lewis (2008)

Miyake, & Friedman (2012)

Thibodeau, Gilpin, Brown, & Meyer (2016)

15. forelæsning: Emotion Regulation

v/Patrick Bender

Forelæsningen har fokus på børns udviklende evne til at regulere egne emotioner. Der gennemgås forskning og teoretiske forklaringsmodeller, der adresserer Emotion Regulation (ER), dens forudsætninger og konsekvenser. Ud fra et life-span perspektiv berøres der tidlig selv- og co-regulation som baggrund for senere selvstændig regulation af emotionelle tilstande.

Litteratur:

Eisenberg, Sadovsky, & Spinrad (2005).
Cole, Martin, & Dennis (2004)
Zimmermann, & Iwanski (2014)
Berk (2013) kapitel 10

16. Forelæsning: Sensitive perioder III: Ungdomsårene

v/Kristine Kahr Nilsson

Beskrivelse: Forelæsningen omhandler ændringer i sociale relationer, selvopfattelse og identitet fra barndom til ungdom. Gennem en præsentation af nyere empiriske studier fremstilles nogle perspektiver på udviklingen i denne periode.

Litteratur:

Berk (2013) kapitel 11
Collins, Welsh, & Furman (2009)
Bleidorn, Arslan, Denissen, Rentfrow, Gebauer, Potter, & Gosling (2016)

17. Forelæsning: Identity (afholdes på engelsk)
v/Carolin Demuth

This lecture will present prominent theories of identity development over the life span and discuss them in light of recent changes in modern western societies. Particularly, it will address the role of (autobiographical) story telling for identity construction in light of an increasing fragmentation of life styles.

Litteratur:

Bamberg (2011a).
Bamberg (2011b).
Berk (2013) kapitel 11, pp. 468–475
Freeman (2011)
Schachter (2011)

18. Forelæsning: Young adulthood and Mid-age (afholdes på engelsk)
v/Carolin Demuth

In young adulthood and mid-age, people often face a number of psycho- social and emotional challenges, particularly with regard to changes in social relationships and family life. This period of life is also characterized by an increasing diversity in life styles in modern societies.

Litteratur:

Belsky (2012) Chapter 12
Lachmann (2004)

19. Forelæsning: Old age (afholdes på engelsk)
v/Carolin Demuth

This lecture addresses development in old age. While a typically pessimistic view of aging is that it leads to a steady decline in physical and mental abilities. Aging is, however not just a biological process but also a cultural one. Recently, scholars have pointed out that the potentials for development and growth in old age have largely been ignored in psychology. The lecture will cover socio-emotional aspects in old age as well as resilience and cultural aspects of aging.

Litteratur:

Belsky (2012) Chapter 13
Hydén (2014)

Samlet pensumliste:

Bamberg, M. (2011a). Who am I? Narration and its Contribution to Self and Identity. *Theory & Psychology*, 21 (1), 3-24. [22 sider]

- Bamberg, M. (2011b). Who am I? Big or small—shallow or deep? *Theory & Psychology*, 21 (1),1-8 [8 sider]
- Belsky, J. (2012, 3rd ed). Experiencing the Life Span. New York: Worth Publishers, Chapters 12 & 13 [56 sider]
- Bender, P. K., Pons, F., Harris, P. L., & de Rosnay, M. de. (2011). Do young children misunderstand their own emotions? *European Journal of Developmental Psychology*, 8(3), 331–348.
<https://doi.org/10.1080/17405629.2010.495615> [17 sider]
- Berens, A.E. & Nelson. C.A. (2015) The science of early adversity: is there a role for large institutions in the care of vulnerable children? *The Lancet* **386**:9991 (page 388-398) [11 sider]
- Berk, L. (2013) *Child Development* (9th ed.). Pearson. Kap. 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11 [341 sider]
- Bleidorn, W., Arslan, R. C., Denissen, J. J. A., Rentfrow, P. J., Gebauer, J. E., Potter, J. & Gosling, S. D. (2016). Age and gender differences in self-esteem: A cross-cultural window. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(3), 396-410. [14 sider]
- Cole, P. M., Martin, S. E., & Dennis, T. A. (2004). Emotion Regulation as a Scientific Construct: Methodological Challenges and Directions for Child Development Research. *Child Development*, 75(2), 317–333.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00673.x> [27 sider]
- Collins, W.A., Welsh, D.P., & Furman, W. (2009). Adolescent Romantic Relationships. *Annual Review of Psychology*, 60: 631-652. [22 sider].
- Demuth, C. (2013). Socializing infants towards a cultural understanding of expressing negative affect: A Bakhtinian informed discursive psychology approach. *Mind, Culture, and Activity* 20(1), 39-61. [23 sider].
- Demuth, C., (2015). Mother-Child Communication: Cultural Differences. In: James D. Wright (editor-in-chief), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, Vol 15. Oxford: Elsevier. pp. 874–880 [7 sider]
- Eisenberg, N., Sadovsky, A., & Spinrad, T. L. (2005). Associations of emotion-related regulation with language skills, emotion knowledge, and academic outcomes. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2005(109), 109–118. <https://doi.org/10.1002/cd.143> [6 sider]
- Forrester, M. & Cherington, S. (2009). The development of other-related conversational skills: A case study of conversational repair during the early years. *First Language*, Vol 29(2): 166–191 [26 sider]
- Fox SE, Levitt P, Nelson CA. (2010).How the timing and quality of early experiences influence the development of brain architecture. *Child Development*, 81:28–40. [12 sider]
- Freeman, M. (2011). Stories, big and small: Toward a synthesis. *Theory & Psychology*, 21 (1), 114-121. [8 sider]
- Haith, M. M. (1998). Who put the cog in infant cognition? Is rich interpretation too costly? *Infant Behavior and Development* 21(2), 167-179. [13 sider].
- Hydén, L. C. (2014). Cutting Brussels Sprouts: Collaboration involving persons with dementia. *Journal of Aging Studies*, 29, 115-123 [20 sider]
- Klein, E., Bahnmuelller, J., Mann, A., Pixner, S., Kaufmann, L., Nuerk, H. C., & Moeller, K. (2013). Language influences on numerical development—

- Inversion effects on multi-digit number processing. *Frontiers in psychology*, 4, 480. [9 sider]
- Lachmann, M. E. (2004) Development in Midlife. *Annu. Rev. Psychol.* 55:305–31 [27 sider]
- Laplante DP, Brunet A, Schmitz N, Ciampi A, King S. P (2008). Project Ice Storm: prenatal maternal stress affects cognitive and linguistic functioning in 5 1/2-year-old children. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 47(9):1063–72. [9 sider]
- LeFevre, J. A., Fast, L., Skwarchuk, S. L., Smith-Chant, B. L., Bisanz, J., Kamawar, D., & Penner-Wilger, M. (2010). Pathways to mathematics: Longitudinal predictors of performance. *Child development*, 81(6), 1753-1767. [19 sider]
- Leudar, I. & Costall, A. (2004). On the Persistence of the ‘Problem of Other Minds’ in Psychology. Chomsky, Grice and Theory of Mind. *Theory & Psychology* Vol. 14(5): 601–621 [21 sider].
- LeVine, Robert A. (2014) Attachment theory as cultural ideology. In: Hiltrud Otto & Heidi Keller (Eds): *Different Faces of Attachment Cultural Variations on a Universal Human Need*. pp 50-65 Cambridge: Cambridge University Press. [16 sider].
- Miyake, A. & Friedman, N. P. (2012). The Nature and Organization of Individual Differences in Executive Functions: Four General Conclusions. *Current Directions in Psychological Science*, 21(1): 8-12. <http://cdp.sagepub.com/content/21/1/8.full.pdf+html> [5 sider].
- Nelson, CA 3rd, Zeanah, CH, Fox, NA, Marshall, PJ, Smyke, AT, and Guthrie, D. Cognitive recovery in socially deprived young children: the Bucharest Early Intervention Project. *Science*. 2007; 318: 1937–1940 (3 sider)
- Oh, S. & Lewis, C. (2008). Korean Preschoolers’ Advanced Inhibitory Control and Its Relation to Other Executive Skills and Mental State Understanding. *Child Development*, 79(1): 80-99. <https://goo.gl/HzVMjD> [20 sider].
- Peterson, C. C., & Wellman, H. M. (2018). Longitudinal Theory of Mind (ToM) Development From Preschool to Adolescence With and Without ToM Delay. *Child Development*. <https://doi.org/10.1111/cdev.13064> [23 sider]
- Pons, F., Harris, P. L., & de Rosnay, M. de. (2004). Emotion comprehension between 3 and 11 years: Developmental periods and hierarchical organization. *European Journal of Developmental Psychology*, 1(2), 127–152. <https://doi.org/10.1080/17405620344000022> [18 sider]
- Reddy, V. & Morris, P. (2004). Participants Don’t Need Theories. Knowing Minds in Engagement. *Theory & Psychology*, Vol. 14(5): 647–665 [19 sider]
- Rogoff, B. (2003). *The Cultural Nature of Human Development*. Chapter 2 (pp. 37-62). New York: Oxford University Press [26 sider]
- Röttger-Rössler, Birgitt (2014): Bonding and Belonging beyond WEIRD Worlds: Rethinking Attachment Theory on the Basis of Cross-Cultural Anthropological Data. In: Hiltrud Otto & Heidi Keller (Eds.): *Different Faces of Attachment. Cultural Variations of a Universal Human Need*. pp 281–329. Cambridge. Cambridge University Press. [28 sider].

- Schachter, E. (2011). Narrative identity construction as a goal-oriented endeavor: Reframing the issue of "big vs. small" story research. *Theory & Psychology*, 21 (1), 107-113. [7 sider]
- Spelke, E.S. (1998). Nativism, empiricism, and the origins of knowledge. *Infant Behavior and Development* 21(2), 181-200. [20 sider].
- Thibodeau, R.B., Gilpin, A.T., Brown, M.M., Meyer, B.A. (2016). The effects of fantastical pretend-play on the development of executive functions: An intervention study. *Journal of Experimental Child Psychology* 145, 120-138. [19 sider]
- Tomasello, M. (2000). Culture and cognitive development. *Current Directions in Psychological Science*, 9(2): 37-40. [4 sider].
<http://cdp.sagepub.com/content/9/2/37.full.pdf+html>
- Tomasello, M. (2001). The item-based nature of children's early syntactic development. In M. Tomasello & E. Bates (Eds.), *Language development: the essential readings* (side 169-186). Oxford: Blackwell. [18 sider].
- Wellman, H. M., Cross, D., & Watson, J. (2001). Meta-Analysis of Theory-of-Mind Development: The Truth about False Belief. *Child Development*, 72(3), 655–684. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00304> [49 sider]
- Zimmermann, P., & Iwanski, A. (2014). Emotion regulation from early adolescence to emerging adulthood and middle adulthood: Age differences, gender differences, and emotion-specific developmental variations. *International Journal of Behavioral Development*, 38(2), 182–194. <https://doi.org/10.1177/0165025413515405> [17.5 sider]

I alt: 1010,5 sider.

<p>Modultitel, ECTS-angivelse: Pædagogisk Psykologi (Educational Psychology) 10 ECTS <i>Stads: HNBKT0013D</i></p>
<p>Modulansvarlig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Noomi Matthiesen</i> <p>Undervisere: Thomas Szulevicz, Mogens Jensen, Luca Tateo, Casper Feilberg, Charlotte Wegener, Noomi Matthiesen.</p>
<p>Type og sprog: <i>Studiefagsmodul</i> <i>Dansk & Engelsk</i></p>
<p>Mål: <i>Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:</i> <i>Viden om, forståelse af samt refleksion over</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>centrale teorier om læring og forandring af praksis, om forholdet mellem uddannelse, profession og arbejdspladsbaseret læring samt indsigt i forskellige opfattelser af forholdet mellem pædagogik og psykologi som selvstændige videnskabsdiscipliner,</i> ▪ <i>aktuelle samfundsrelevante diskurser om læring og forandring samt evnen til at analysere disse og placere dem i et historisk og kulturelt perspektiv og</i> ▪ <i>personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved pædagogisk psykologi.</i> <p><i>Færdigheder i</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>at identificere og analysere psykologiske aspekter af læring og af forandring af praksis</i> ▪ <i>at identificere og analysere psykologisk relevante aspekter forholdet mellem uddannelse, profession og arbejdspladsbaseret læring,</i> ▪ <i>at identificere og analysere forskellige opfattelser af forholdet mellem pædagogik og psykologi som selvstændige videnskabsdiscipliner,</i> ▪ <i>at identificere og analysere aktuelle samfundsrelevante diskurser om læring og forandring samt disses placering i et historisk og kulturelt perspektiv,</i> ▪ <i>at identificere og analysere personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved pædagogisk psykologi, samt</i> ▪ <i>at formidle pædagogisk-psykologisk indsigt i faglige sammenhænge.</i> <p><i>Kompetencer til</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>at applicere ovenstående viden og kompetencer i konkrete, afgrænsede sammenhænge.</i>
<p>Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: <i>Pædagogisk psykologi beskæftiger sig med de psykologiske problemstillinger der knytter sig til læring, udvikling og tilblivelsesprocesser. Det er således problemstillinger der opstår i uddannelses-, institutions og organisations sammenhænge. Gennemgribende temaer handler om læring, undervisning, identitet, deltagelsesmuligheder og handlekompetencer.</i> <i>Pædagogisk psykologi trækker særligt på teorier fra social, personligheds, udviklings og kognitions psykologiske felter, og beskæftiger sig med tematikker og metoder der er beslægtede med både</i></p>

organisations og klinisk psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
<i>15 forelæsninger à 2 timer</i>	<i>30</i>
<i>3 forelæsninger à 4 timer ink. gruppearbejde</i>	<i>12</i>
<i>3 workshops á 6 timer</i>	<i>18</i>
<i>Læsning og forberedelse</i>	<i>190</i>
<i>Eksamen (ugeeksamen)</i>	<i>40</i>

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 15 x 2 timer, 3 x 4 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal workshops: 3 x 6 timer

Deltagere:

Sidefagsstuderende og 5. sem. psykologistuderende

Eksamen:

- *Ugeeksamen. Se vigtige datoer i moodle og formalia vedr. Prøver.*

Forelæsning	Varighed	Titel/Emne	Underviser	Litteratur
1.	2x45 min	Introduktion – hvad er pæd. psyk?	Thomas Szulevicz & Noomi Matthiesen	Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2018). <i>Pædagogisk psykologi – en grundbog</i> . Klim
2.	2x45 min	Læringsrevolutionen	Luca Tateo	Bandura, A. (2001) Social cognitive theory: An agentic perspective, <i>Annual Review of Psychology</i> , p.1-26
3.	2x45 min	Tilblivelsen af højere mentale funktioner: Piaget og Vygotsky i sammenligning	Luca Tateo	Piaget, J. (1961). THE GENETIC APPROACH TO THE PSYCHOLOGY OF THOUGHT, <i>Journal of Educational Psychology</i> , Vol. 52. No. 6, 275-281 Vygotsky, L. S. (1994). The problem of the environment, In R. Van der Veer & J. Valsiner (eds), <i>The Vygotsky reader</i> , pp. 338-354
4.	2x45 min	Konstruktivisme og pædagogisk kulturel psykologi: Jerome S. Bruner	Luca Tateo	Bruner, J. (1985). Models of the learner. <i>Educational researcher</i> , Vol. 14, No. 6, pp. 5-8 Marsico, G. Interview with Jerome Bruner: The History of Psychology in the First Person. In G. Marsico (ed.), <i>Jerome S. Bruner beyond 100</i> (pp. 3-14). Springer International Publishing. Tateo, L. (2015). Let's Frankly Play: Ambivalence, Dilemmas and Imagination. In G. Marsico (ed.), <i>Jerome S. Bruner beyond 100</i> (pp. 55-64). Springer International Publishing. Wood, D. J., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. <i>Journal of Child Psychiatry and Psychology</i> , 17(2), 89-100.
5.	4x45 min	Læringsteori – vendingen mod mesterlære og situeret læring	Noomi Matthiesen	Anderson, J.R. et al. (1996). Situated learning and education. <i>Educational Researcher</i> , 25(4), p. 5-11. doi: 10.3102/0013189X025004005. Greeno, J.G. (1997). On claims that answer the wrong questions. <i>Educational Researcher</i> , 26(1) p. 5-17. doi: 10.3102/0013189X026001005. Lave, J. & Wenger, E. (2003). <i>Situeret læring – og andre tekster</i> (s. 31-54 & 77-103). København: Hans Reitzels Forlag Packer, M. J. & Goicoechea (2000). <i>Sociocultural and Constructivist Theories of Learning:</i>

				Ontology, Not Just Epistemology. <i>Educational Psychologist</i> 35(4) (pp. 227-241). Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). <i>Pædagogisk psykologi – en grundbog</i> . Klim
6.	2x45 min	Synlig læring	Thomas Szulevicz & Noomi Matthiesen	Hattie, J. & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. <i>Review of Educational Research</i> . Vol. 77 (1) pp. 81-112. Nielsen, K. & Klitmøller, J. (2017). Blinde pletter i den synlige læring. Kritiske kommentar til ”Hattie-revolutionen.” <i>Nordic Studies in Education</i> . 1, pp. 3-18 (15 sider) Terhart, E. (2011). Has John Hattie really found the holy grail of research on teaching? An extended review of <i>Visible Learning</i> . <i>Journal of Curriculum Studies</i> . Vol. 43 (3), pp. 425-438.
7.	2x45 min	Pædagogisk psykologi og uddannelsessystemet fra et postmoderne og neoliberalt perspektiv	Thomas Szulevicz	Biesta, G. (2015). Resisting the seduction of global education measurement industry: notes on the social psychology of PISA. <i>Ethics and Education</i> , 10:3, 348-360. Lyotard, J.F. (1982) <i>Viden og det postmoderne samfund</i> . Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7 Pedersen, O. K. (2011). Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen <i>Konkurrencestaten</i> . Hans Reitzels Forlag. København. Sugarman, J. (2015). Neoliberalism and Psychological Ethics. <i>Journal of Theoretical and Philosophical Psychology</i> . Vol 35 (2), 103-116. (13 sider) Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). <i>Pædagogisk psykologi – en grundbog</i> . Klim Ziehe, T. (2003). Skolen i en anerkendelseskriser. In J. Bjerg (red.), <i>Pædagogik</i> (3. rev. udg., kap. 3, s. 85 – 101). København: Hans Reitzels Forlag
8.	2x45 min	Kampen om dannelsesbegrebet - dannelsesbegrebets aktualitet i uddannelsessystemet	Casper Feilberg	Feilberg, C. (2014). <i>Indledning og Dannelsesbegrebet</i> , fra Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende, hhv. pp. 1-7 & 92-104. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på www.livsverden.dk/feilberg . Biesta, G. (2002). Bildung And Modernity: The Future Of Bildung In A World Of Difference. <i>Studies in Philosophy and Education</i> 21: 343–351. Wiberg, M. (2013). Læring med

				eller uden kompas. In: M. Pahuus (ed.), <i>Dannelse i en læringstid</i> , pp. 9-22. Aalborg Universitetsforlag
9.	4x45 min	Følelser og magt i spil i uddannelseskontekster; psykoanalytisk forståelse, og poststrukturalistisk kritik	Casper Feilberg	<p>White, J. (2002). On 'learning' and 'learning about' : W. R. Bion's theory of thinking and educational praxis. In: D. Barford (ed.), <i>The ship of thought. Essays on Psychoanalysis and Learning</i>, pp. 84-105. Karnac Books. [For en dansk redegørelse for Bions begreber, se Feilberg, 2014, pp. 161ff]</p> <p>Feilberg, C. (2015). Selvrefleksion som uddannelsesgreb – en kritisk diskussion. <i>Nordiske Udkast</i>, (2), 42- 78. (udkommet december 2016)</p>
10.		E-learning	Luca Tateo	<p>Anderson, T., & Dron, J. (2011). Three generations of distance education pedagogy. <i>The International Review Of Research In Open And Distributed Learning</i>, 12(3), 80-97 (17 sider)</p> <p>Rana, H., Rajiv, and Lal, M. (2014). E-learning: Issues and Challenges. <i>International Journal of Computer Applications</i>, Vol197(5), 20-24 (4 sider)</p> <p>Seralidoua, E. & Douligeris, C. (2015). Identification and Classification of Educational Collaborative Learning Environments, <i>Procedia Computer Science</i> 65 249 – 258 (10 sider)</p>
11.	2x45 min	Social Innovation – hvor kommer forandring fra, og hvor går den hen?	Charlotte Wegener	<p>Mulgán G. (2012) Social Innovation Theories: Can Theory Catch Up with Practice? In: Franz HW. Hochgerner J., Howaldt J. (eds) <i>Challenge Social Innovation</i>. Springer, Berlin, Heidelberg, pp. 19-42. (online adgang AUB)</p> <p>Tanggaard, L. & C. Wegener (2016). Why novelty is overrated. <i>Journal of Education and Work</i>. 29(6), 728-745</p> <p>Weick; KE. (1998) Introductory essay – Improvisation as a mindset for organizational analysis. <i>Organization Science</i>, 9(5), 543-555.</p>
12.	2x45 min	Evidens & Evaluering	Mogens Jensen	<p>Krogstrup, H.K. (2011) <i>Kampen om evidens</i> kp.5+6 København: Hans Reitzels Forlag sd.74-109 (35 s)</p>
13.	2x45 min	Pædagogisk psykologi i socialt regi	Mogens Jensen	<p>Jensen, M. (2011a) "Socialpædagogisk behandlingsarbejde". I: <i>Tidsskrift for Socialpædagogik</i></p>

				<p>ik Jensen, M. (2015) "Catalytic Models Developed Through Social Work" <i>Integrative Psychological and Behavioral Science</i> 49:56-72 Krogstrup, H.K. (2011) <i>Kampen om evidens</i> kp.5+6 København: Hans Reitzels Forlag sd.74 109</p>
14.	2x45 min	Pædagogisk psykologi og praktisk handlekompetence	Mogens Jensen	<p>Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i <i>Mentale systemers økologi</i>, København: Akademisk Forlag Molander, B. (2015) <i>The Practice of Knowing and Knowing in Practices</i> ch. 3 Frankfurt am Main: Peter Lang Edition</p>
15.	2x45 min	Marginalisering i uddannelsessystemet	Noomi Matthiesen	<p>Lareau, A. (1987). Social class differences in family-school relationships: The importance of cultural capital. <i>Sociology of Education</i>, 60(2), 73-85. Mehan, H. (1992). Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. <i>Sociology of Education</i>, 65, 1-20. Reay, D. (1998). Engendering Social Reproduction. Mothers in the educational marketplace. <i>British Journal of Sociology of Education</i>. 19(2), pp. 95-209.</p>
16.	2x45 min	Etnicitet & Uddannelse	Noomi Matthiesen	<p>Gitz-Johansen, T. (2006). Kap. 4: Identitet, integration og differentiering. I: <i>Den multikulturelle skole - integration og sortering</i>. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. (48 sider). Matthiesen, N. (2017). Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. <i>Race, Ethnicity and Education</i>. 20(4) pp 495-507. (13 sider)</p>
17.	2x45 min	Køn og pædagogisk psykologi	Thomas Szulevicz	<p>Brinkmann, S. & Szulevicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? <i>Dansk Pædagogisk Tidsskrift</i>. 4, 12, 85-93 Dumais, S.A. (2002). Cultural Capital, Gender and School Success: The Role of Habitus. <i>Sociology of Education</i>. Vol. 75 (1), 44-68. .</p>
18.	4x45 min	Afrunding, opsamling og evaluering	Thomas Szulevicz og Noomi Matthiesen	

3 workshopdage:

- **Matthiesen: Etnicitet, marginalisering & læring**
- **Jensen: Afvigelse – normalitet og socialpædagogisk arbejde**
- **Tateo: E-learning**

Forelæsningsoversigt med pensum:

1. forelæsning: Introduktion – hvad er pædagogisk psykologi?

2 timer v/ (*Noomi Matthiesen & Thomas Szulevicz*)

I denne forelæsning gives en introduktion til pædagogisk psykologi, de problemstillinger som der behandles inden for dette område, samt hvilke praksis- og anvendelsesområder der berøres af pædagogisk-psykologiske tematikker. Forelæsningsen tegner et landskab over, hvilke dele af psykologien, som der trækkes på, i arbejdet med pædagogisk-psykologiske problemstillinger.

Forelæsningspensum:

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

2. forelæsning: Læringsrevolutionen

2 timer v/ *Luca Tateo*

The most part of the main theories in educational psychology developed during the same short period of time in the first half of the 19th Century. We will explore the conditions that led to this flourishing and the relationship between the learning theories.

Forelæsningspensum:

Bandura, A. (2001) Social cognitive theory: An agentic perspective, *Annual Review of Psychology*, p.1-26 (26 sider)

3. forelæsning: Tilblivelsen af højere mentale funktioner: Piaget og Vygotsky i sammenligning

2 timer v/ *Luca Tateo*

Piaget and Vygotsky have been two of the most influential scholars in education and development psychology. We will study their theories by confronting similarities and differences.

Forelæsningspensum:

Piaget, J. (1961). THE GENETIC APPROACH TO THE PSYCHOLOGY OF THOUGHT, *Journal of Educational Psychology*, Vol. 52. No. 6, 275-281 (7 pages)

Vygotsky, L. S. (1994). The problem of the environment, In R. Van der Veer & J. Valsiner (eds), *The Vygotsky reader*, pp. 338-354 (9 pages)

4. Forelæsning: Konstruktivisme og pædagogisk kulturel psykologi: Jerome S. Bruner

2 timer v. *Luca Tateo*

We will study the theories of Jerome Bruner, the person who has conjugated Piaget and Vygotsky in a synthesis that has led to 3 big revolutions in the history of psychology:

1940's: New Look and cognitive revolution

1960's: The education revolution

1990's: The cultural psychology revolution and the narrative turn

Forelæsningens pensum

Bruner, J. (1985). Models of the learner. *Educational researcher*, Vol. 14, No. 6, pp. 5-8 (4 pages)

Marsico, G. Interview with Jerome Bruner: The History of Psychology in the First Person. In G. Marsico (ed.), *Jerome S. Bruner beyond 100* (pp. 3-14). Springer International Publishing. (14 sider)

Tateo, L. (2015). Let's Frankly Play: Ambivalence, Dilemmas and Imagination. In G. Marsico (ed.), *Jerome S. Bruner beyond 100* (pp. 55-64). Springer International Publishing. (14 sider)

Tateo, L. (2015). Let's Frankly Play: Ambivalence, Dilemmas and Imagination. In G. Marsico (ed.), *Jerome S. Bruner beyond 100* (pp. 55-64). Springer International Publishing. (14 sider)

Wood, D. J., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychiatry and Psychology*, 17(2), 89-100. (11 sider)

5. forelæsning: Læringsteori – vending mod mesterlære og situeret læring

4 timer v/ (Noomi Matthiesen)

Denne forelæsning præsenterer situeret læringsteori, der argumenterer for, at læring og viden er relationelt og situeret. Forelæsningen tager fat på de diskussioner, der historisk har kendetegnet situeret læringsteori, med særligt fokus på diskussionen om transfer af viden fra en praksis til en anden. Derudover skitseres aktuelle diskussioner, omkring situeret læringsteori. De to sidste timer er struktureret som seminar-øvelser samt plenumopsamling.

Forelæsningens pensum:

Anderson, J.R. et al. (1996). Situated learning and education. *Educational Researcher*, 25(4), p. 5-11. doi: 10.3102/0013189X025004005. (6 sider).

Greeno, J.G. (1997). On claims that answer the wrong questions. *Educational Researcher*, 26(1) p. 5-17. doi: 10.3102/0013189X026001005. (12 sider)

Lave, J. & Wenger, E. (2003). *Situeret læring – og andre tekster* (s. 31-54 & 77-103). København: Hans Reitzels Forlag (49 sider).

Packer, M. J. & Goicoechea (2000). Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4) (pp. 227-241). (14 sider).

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

6. Forelæsning: Synlig læring

2 timer v. Thomas Szulevicz & Noomi Matthiesen

I denne forelæsning præsenteres synlig læringsteori, der har rødder i John Hatties metaanalyser af, forskellige faktoreres effekt på læring. Synlig læringsteori er aktuelt meget indflydelsesrig i de danske folkeskoler, og der vil blive diskuteret fordele og ulemper ved de metoder, der har rødder i denne læringsteori.

Forelæsnings pensum:

Hattie, J. & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. Vol. 77 (1) pp. 81-112. (31 sider).

Nielsen, K. & Klitmøller, J. (2017). Blinde pletter in den synlige læring. Kritiske kommentar til "Hattie-revolutionen." *Nordic Studies in Education*. 1, pp. 3-18 (15 sider)

Terhart, E. (2011). Has John Hattie really found the holy grail of research on teaching? An extended review of *Visible Learning*. *Journal of Curriculum Studies*. Vol. 43 (3), pp. 425-438. (13 sider)

7. forelæsning: Pædagogisk psykologi og uddannelsessystemet fra et post-moderne og neoliberalt perspektiv

2 timer v/Thomas Szulevicz

I denne forelæsning belyses, hvordan uddannelsessystemet aktuelt er influeret af forskellige både postmoderne og neoliberale tendenser. Forelæsningen diskuterer, hvorledes disse tendenser påvirker pædagogisk praksis samt forståelsen af læring og pædagogik.

Forelæsningens pensum:

Biesta, G. (2015). Resisting the seduction of global education measurement industry: notes on the social psychology of PISA. *Ethics and Education*, 10:3, 348-360.

Lyotard, J.F. (1982) *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7

Pedersen, O. K. (2011). Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen *Konkurrencestaten*. Hans Reitzels Forlag. København (32 sider)

Sugarman, J. (2015). Neoliberalism and Psychological Ethics. *Journal of Theoretical and*

Philosophical Psychology. Vol 35 (2), 103-116.

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

Ziehe, T. (2003). Skolen i en anerkendelseskriser. In J. Bjerg (red.), *Pædagogik* (3. rev. udg., kap. 3, s. 85 – 101). København: Hans Reitzels Forlag

8. Forelæsning: Dannelsbegrebets aktualitet inden for lange videregående uddannelser

2 timer v/ Casper Feilberg

Dannelse er et af de helt centrale begreber inden for humaniora, som har en lang forhistorie og mange betydninger. Begrebet er i dag mere aktuelt end nogensinde, og det tages til indtægt for mange forskellige betydninger i den videnskabelige litteratur og i den offentlige debat. I denne forelæsning tages begrebet op i forhold til (universitets)uddannelse. Ved at skelne mellem uddannelse og dannelse kan man med dannelsbegrebet tematisere ofte oversete aspekter af uddannelsesforløbet, nemlig de forhold som angår andet og mere end blot kompetencetilegnelse og erhvervsforberedelse.

Forelæsningens pensum:

Feilberg, C. (2014). *Indledning og Dannelsbegrebet*, fra Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende, hhv. pp. 1-7 & 92-104. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på www.livsverden.dk/feilberg. (20 sider) [Dannelsbegrebet kan 'pege på' centrale humanvidenskabelige idealer, bl.a. i form af videnskabens grænser og livets forrang; endelig præsenteres en eksistentiel-fænomenologisk fortolkning af dan-

nelsesbegrebet som fremhæver dannelsesprocessen som en proces bestående af både selvfortabelse og genfindelse af sin egen stemme]

Biesta, G. (2002). Bildung And Modernity: The Future Of Bildung In A World Of Difference. *Studies in Philosophy and Education* 21: 343–351. (9 sider) [Biesta præsenterer et rids af dannelsesbegrebets historie og lancerer derefter sit eget bud på de værdier, der bør fremmes i uddannelsessystemet og som dannelsesbegrebet kan tilskrives.]

Wiberg, M. (2013). Læring med eller uden kompas. In: M. Pahuus (ed.), *Dannelse i en læringstid*, pp. 9-22. Aalborg Universitetsforlag (14 sider) [Wiberg argumenterer for, at dannelsesbegrebet kaster lys over mål, og læringsbegrebet kaster lys over processen, og if. Wiberg bør disse begreber kombineres.]

9. Forelæsning: Følelser og magt i spil i uddannelseskontekster

4 timer v/ (*Casper Feilberg*)

Følelser og magt er en uomgængelig del af uddannelseskontekster. To grundlæggende forskellige perspektiver præsenteres; et psykoanalytisk perspektiv på følelsernes betydning for læring, og en eksistentiel-fænomenologisk analyse af magt og selvrefleksion inden for en universitetskontekst.

Forelæsningens pensum:

White, J. (2002). On 'learning' and 'learning about' : W. R. Bion's theory of thinking and educational praxis. In: D. Barford (ed.), *The ship of thought. Essays on Psychoanalysis and Learning*, pp. 84-105. Karnac Books. (22 sider) [Hvad sker der af processer i underviseren og i den studerende og i gruppen, som har betydning for transformative læreprocesser? White præsenterer en psykoanalytisk forståelse med fokus på følelsernes betydning. For en dansk redegørelse for Bions begreber, se Feilberg (2014, pp. 161ff)]

Feilberg, C. (2015). Selvrefleksion som uddannelsesgreb – en kritisk diskussion. *Nordiske Udkast*, (2), 42- 78. (udkommet december 2016) (31 sider). [Selvrefleksion angår et beredskab til at forholde sig selvkritisk til egen praksis, samt til anvendelsen af viden ved intervention i forhold til andre (borgere, grupper). Underviseren kan understøtte de studerendes tilegnelse af selvrefleksion ved bl.a. at interessere sig for deres motivation og faglige problemer ud fra et procesuelt og psykologisk perspektiv. Dette kan opfattes som en overvågning af de studerendes adfærd og sproglige udtryk på et niveau, som er privat og ofte ukendt af personen selv. Denne praksis må derfor underkastes kritik.]

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

10. Forelæsning: E-læring

2 timer v/ (*Luca Tateo*)

Technology has always deeply affected the way we teach and learn, but during the last 20 years, the rhythm of innovation and the technological possibilities have open problems for the pedagogical theories. We will study the main approaches and try to understand how pedagogical principles can lead to the technology rather than just following it.

Forelæsningens pensum:

Anderson, T., & Dron, J. (2011). Three generations of distance education pedagogy. *The International Review Of Research In Open And Distributed Learning*, 12(3), 80-97 (17 sider)

Rana, H., Rajiv, and Lal, M. (2014). E-learning: Issues and Challenges. *International Journal of Computer Applications*, Vol97(5), 20-24 (4 sider)

Seralidoua, E. & Douligeris, C. (2015). Identification and Classification of Educational Collaborative Learning Environments, *Procedia Computer Science* 65 249 – 258 (10 sider)

11. Forelæsning: Social Innovation

2 timer v/ (*Charlotte Wegener*)

Innovation er langt mere end teknologiske nybrud og mere effektiv opgaveløsning i den offentlige sektor. Mens der er pågået mange forsøg i praksis og teori på at flytte ideen om innovation fra produktionsvirksomheder til offentlige velfærdsområder, er innovationen ikke blot blevet oversat, det er blevet transformeret. Social innovation (SI) er et bud på et innovationsbegreb, der vinder genklang i en velfærds kontekst. I denne forelæsning, som bygger på teoriudvikling og empiriske projekter, diskuterer vi begrebet SI og undersøger, hvordan SI som tænkning og praksis opløser - eller i hvert fald slører - flere typer af grænser, der traditionelt optræder i forståelsen af, hvordan velfærdsopgaver løses.

Forelæsningens pensum:

Mulgan G. (2012) Social Innovation Theories: Can Theory Catch Up with Practice? In: Franz HW. Hochgerner J., Howaldt J. (eds) *Challenge Social Innovation*. Springer, Berlin, Heidelberg, pp. 19-42. (online adgang AUB) (23 sider)

Tanggaard, L. & C. Wegener (2016). Why novelty is overrated. *Journal of Education and Work*. 29(6), 728-745 (17 sider)

Weick; KE. (1998) Introductory essay – Improvisation as a mindset for organizational analysis. *Organization Science*, 9(5), 543-555. (12 sider)

12. Forelæsning: Evidens og Evaluering

2 timer v/ (*Mogens Jensen*)

Forelæsningens pensum:

Krogstrup, H.K. (2011) *Kampen om evidens* kp.5+6 København: Hans Reitzels Forlag sd.74 109 (31 sider)

13. Forelæsning: Pædagogisk psykologi i socialt regi

2 timer v/ (*Mogens Jensen*)

I Aalborg hører pædagogisk arbejde i socialt regi med under pædagogisk psykologi. I forelæsningen tages fat i nogle af de metateoretiske diskussioner i psykologien, og de kobles med praktiske problemstillinger i socialt arbejde. Vægten ligger på at demonstrere betydningen af de forskellige teoretiske ståsteder for det praktiske arbejde. Det indebærer selvfølgelig også en indkredsning af de problemstillinger, man arbejder med i socialt regi og psykologens muligheder heri.

Forelæsningens pensum:

Jensen, M. (2011a) "Socialpædagogisk behandlingsarbejde". I: *Tidsskrift for Socialpædagogik* (13 sider)

Jensen, M. (2015) "Catalytic Models Developed Through Social Work" *Integrative Psychological and Behavioral Science* 49:56-72 (16 sider)

14. Forelæsning: Pædagogisk psykologi og praktisk handlekompetence

2 timer v/ (Mogens Jensen)

En af de klassiske diskussioner i pædagogisk psykologi er sammenhæng mellem teori og praksis. Der er mange eksempler på undervisning og teori, der ikke slår igennem i de praktiske handlinger. Her er det relevant med både en psykologisk forståelse af menneskets handlen, men også af forskellige teoretiske ståsteders betydning for, hvordan man forstår erkendelse. Dette giver så igen forskellige bud på, hvordan man formidler eller erhverver viden, der omsættes i handling.

Forelæsningens pensum:

Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i *Mentale systemers økologi*, København: Akademisk Forlag [28 sider]

Molander, B. (2015) *The Practice of Knowing and Knowing in Practices* ch. 3
Frankfurt am Main: Peter Lang Edition

15. Forelæsning: Marginalisering i uddannelsessystemet

2 timer v/ Noomi Matthiesen

En bestandig udfordring i uddannelsessammenhæng er marginalisering. Til trods for mange forskellige typer af indsatser er socio-økonomiske status, køn, etnicitet, forældres uddannelsesniveau, samt diagnosekultur mf. alle faktorer, der har stor indflydelse på, hvor godt elever klarer sig i skolen. Denne forelæsning tager fat i forskellige perspektiver på marginalisering i uddannelsessystemet, og belyser marginalisering ved at inddrage diskussioner fra skole-hjemsamarbejdespraksissen.

Forelæsningens pensum:

Lareau, A. (1987). Social class differences in family-school relationships: The importance of cultural capital. *Sociology of Education*, 60(2), 73-85. doi: 10.2307/2112583.

<http://www.jstor.org.ez.statsbiblioteket.dk:2048/stable/2112583> (12 sider)

Mehan, H. (1992). Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*, 65, 1-20. (20 sider)

Reay, D. (1998). Engendering Social Reproduction. Mothers in the educational marketplace. *British Journal of Sociology of Education*. 19(2), pp. 195-209. (14 sider)

16. Forelæsning: Etnicitet og uddannelse

2 timer v/ Noomi Matthiesen

Etniske minoritets elever klarer sig statistisk set vedvarende dårligt i skolesystemet. Der er mange forskellige grunde til dette. Denne forelæsning tager fat i et poststrukturalistisk perspektiv på denne problemstilling, og peger på de udfordringer, der knytter sig til en smal normativ forståelse af 'den gode elev', 'danskhed' samt forståelser af rigtig/forkert.

Forelæsningspensum:

Gitz-Johansen, T. (2006). Kap. 4: Identitet, integration og differentiering. I: *Den multikulturelle skole - integration og sortering*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. (48 sider).

Matthiesen, N. (2017). Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. *Race, Ethnicity and Education*. 20(4) pp. 495-407. (12 sider)

17. Forelæsning: Køn og pædagogik

2 timer v. *Thomas Szulevicz*

Drenge klarer sig konsekvent dårligere end piger i uddannelsessystemet på nærmest alle målbare parametre. Denne forelæsning analyserer og diskuterer, hvorledes denne kønsforskel kan forstås, og der præsenteres forskellige teoretiske positioner til forståelsen af kønsforskellene. Fænomenet "12-talspiger" berøres ligeledes, og der kastes i forelæsningen kritisk lys på, hvordan der flourerer mange stereotype forestillinger knyttet til køn.

Forelæsningens pensum:

Brinkmann, S. & Szulevicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*. 4, 12, 85-93

Dumais, S.A. (2002). Cultural Capital, Gender and School Success: The Role of Habitus. *Sociology of Education*. Vol. 75 (1), 44-68.

18. forelæsning: Afrunding, opsamling og evaluering

4 timer v/ (*Noomi Matthiesen & Thomas Szulevicz*)

Denne forelæsning tegner et overordnet landskab over feltet og trækker trådene tilbage til første forelæsning. Derudover arbejdes der på eksamensforberedelse og der afsættes tid til spørgsmål og evaluering.

Litteratur til kursusmodulet i Pædagogisk psykologi: (OBS: Se særskilt dokument med links til tekster).

Anderson, J.R. et al. (1996). Situated learning and education. *Educational Researcher*, 25(4), p. 5-11. doi: 10.3102/0013189X025004005. [6 s.]

Anderson, T., & Dron, J. (2011). Three generations of distance education pedagogy. *The International Review Of Research In Open And Distributed Learning*, 12(3), 80-97 (17 sider)

Bandura, A. (2001) Social cognitive theory: An agentic perspective, *Annual Review of Psychology*, p.1-26 (26 sider)

Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i *Mentale systemers økologi*, København: Akademisk Forlag [28 sider]

Biesta, G. (2002). Bildung And Modernity: The Future Of Bildung In A World Of Difference. *Studies in Philosophy and Education* 21: 343–351. (9 sider)

Biesta, G. (2015). Resisting the seduction of global education measurement industry: notes on the social psychology of PISA. *Ethics and Education*, 10:3, 348-360.

Brinkmann, S. & Szulevicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*. 4, 12, 85-93. (8 sider)

Bruner, j. s. (1985). Models of the learner. *Educational researcher*, Vol. 14, No. 6, pp. 5-8 (4 pages)

Dumais, S.A. (2002). Cultural Capital, Gender and School Success: The Role of Habitus. *Sociology of Education*. Vol. 75 (1), 44-68. (22 sider)

Feilberg, C. (2014). *Indledning og Dannelsesbegrebet*, fra Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende, hhv. pp. 1-7 & 92-

104. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på www.livsverden.dk/feilberg. (20 sider)
- Feilberg, C. (2015).** Selvrefleksion som uddannelsesgreb – en kritisk diskussion. *Nordiske Udkast*, (2), 42- 78. (udkommet december 2016) (31 sider).
- Gitz-Johansen, T. (2006).** Kap. 4: Identitet, integration og differentiering. I: *Den multikulturelle skole - integration og sortering*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. (48 sider).
- Greeno, J.G. (1997).** On claims that answer the wrong questions. *Educational Researcher*, 26(1) p. 5-17. doi: 10.3102/0013189X026001005. [12 s.]
- Hattie, J. & Timperley, H. (2007).** The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. Vol. 77 (1) pp. 81-112. (31 sider).
- Jensen, M. (2011a)** ”Socialpædagogisk behandlingsarbejde”. I: *Tidsskrift for Socialpædagogik* (13 sd)
- Jensen, M. (2015)** ”Catalytic Models Developed Through Social Work” *Integrative Psychological and Behavioral Science* 49:56-72 (16 s.)
- Krogstrup, H.K. (2011)** *Kampen om evidens* kp.5+6 København: Hans Reitzels Forlag sd.74-109 (31 s.)
- Lareau, A. (1987).** Social class differences in family-school relationships: The importance of cultural capital. *Sociology of Education*, 60(2), 73-85. doi: 10.2307/2112583. [12 s.]
- Lave, J. & Wenger, E. (2003).** *Situeret læring – og andre tekster* (s. 31-54 & 77-103). København: Hans Reitzels Forlag [49 sider]
- Lyotard, J.F. (1982)** *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7 (43 sider).
- Marsico, G.** Interview with Jerome Bruner: The History of Psychology in the First Person. In G. Marsico (ed.), *Jerome S. Bruner beyond 100* (pp. 3-14). Springer International Publishing. (14 sider)
- Matthiesen, N. (2017).** Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. *Race, Ethnicity and Education*. 20(4) pp. 495-407. (12 sider)
- Mehan, H. (1992).** Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*, 65, 1-20. [20 sider]
- Molander, B. (2015)** *The Practice of Knowing and Knowing in Practices* ch. 3 Frankfurt am Main: Peter Lang Edition
- Mulgan G. (2012)** Social Innovation Theories: Can Theory Catch Up with Practice? In: Franz HW. Hochgerner J., Howaldt J. (eds) *Challenge Social Innovation*. Springer, Berlin, Heidelberg, pp. 19-42. (online adgang AUB) (23 sider)
- Nielsen, K. & Klitmøller, J. (2017).** Blinde pletter i den synlige læring. Kritiske kommentar til ”Hattie-revolutionen.” *Nordic Studies in Education*. 1, pp. 3-18 (15 sider)
- Packer, M. J. & Goicoechea (2000).** Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4) (pp. 227-241). [15 sider].
- Pedersen, O. K. (2011).** Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen *Konkurrencestaten*. Hans Reitzels Forlag. København (32 sider)
- Piaget, J. (1961).** THE GENETIC APPROACH TO THE PSYCHOLOGY OF THOUGHT, *Journal of Educational Psychology*, Vol. 52. No. 6, 275-281 (7 pages)

- Rana, H., Rajiv, and Lal, M. (2014).** E-learning: Issues and Challenges. *International Journal of Computer Applications*, Vol97(5), 20-24 (4 sider)
- Reay, D. (1998).** Engendering Social Reproduction. Mothers in the educational marketplace. *British Journal of Sociology of Education*. 19(2), pp. 195-209. (14 sider)
- Seralidoua, E. & Douligeris, C. (2015).** Identification and Classification of Educational Collaborative Learning Environments, *Procedia Computer Science* 65 249 – 258 (10 sider)
- Sugarman, J. (2015).** Neoliberalism and Psychological Ethics. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*. Vol 35 (2), 103-116. (13 sider)
- Tanggaard, L. & C. Wegener (2016).** Why novelty is overrated. *Journal of Education and Work*. 29(6), 728-745 (17 sider)
- Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011).** *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim (250 sider)
- Tateo, L. (2015).** Let's Frankly Play: Ambivalence, Dilemmas and Imagination. In G. Marsico (ed.), *Jerome S. Bruner beyond 100* (pp. 55-64). Springer International Publishing. (14 sider)
- Terhart, E. (2011).** Has John Hattie really found the holy grail of research on teaching? An extended review of *Visible Learning*. *Journal of Curriculum Studies*. Vol. 43 (3), pp. 425-438. (13 sider)
- Vygotsky, L. S. (1994).** The problem of the environment, In R. Van der Veer & J. Valsiner (eds), *The Vygotsky reader*, pp. 338-354 (9 pages)
- Weick; KE. (1998)** Introductory essay – Improvisation as a mindset for organizational analysis. *Organization Science*, 9(5), 543-555. (12 sider)
- White, J. (2002).** On 'learning' and 'learning about' : W. R. Bion's theory of thinking and educational praxis. In: D. Barford (ed.), *The ship of thought. Essays on Psychoanalysis and Learning*, pp. 84-105. Karnac Books. [For en dansk redegørelse for Bions begreber, se Feilberg, 2014, pp. 161ff] (22 sider)
- Wiberg, M. (2013).** Læring med eller uden kompas. In: M. Pahuus (ed.), *Dannelse i en læringstid*, pp. 9-22. Aalborg Universitetsforlag (14 sider)
- Wood, D. J., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976).** The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychiatry and Psychology*, 17(2), 89-100. (11 sider)
- Ziehe, T. (2003).** Skolen i en anerkendelseskrise. In J. Bjerg (red.), *Pædagogik* (3. rev. udg., kap. 3, s. 85 – 101). København: Hans Reitzels Forlag. [16 sider].

I alt 1000 sider